

คุณค่าของการสวดมนต์ที่มีต่อพุทธศาสนิกชนไทย:

กรณีศึกษาสำนักปुสวรร์ค

THE VALUE OF CHANTING FOR WARDS EFFECTIVENES OF THAI BUDDHISTS: A CASE STUDY OF PUSAWAN SCHOOL

พระวงศ์สรสิทธิ์ รติโกโร

พระครูวิจิตรศีลาจาร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

พระครูสิทธิธรรมาภิรัต

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาความหมายและความสำคัญของการสวดมนต์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา 2. เพื่อศึกษาการสวดมนต์ของพุทธศาสนิกชนไทยในสำนักปุสวรร์ค 3. เพื่อวิเคราะห์คุณค่าของการสวดมนต์ที่มีต่อที่มีต่อพุทธศาสนิกชนไทยในสำนักปุสวรร์ค และ 4. สร้างองค์ความรู้ใหม่คุณค่าของพุทธศาสนิกชนไทยในสำนักปุสวรร์ค การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการวิเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ กลุ่มสาธุชนสำนักปุสวรร์ค และผู้ที่มาปฏิบัติธรรมสำนักปุสวรร์ค จำนวน 15 คน โดยเลือกแบบเจาะจง โดยใช้กระบวนการศึกษาเชิงวิเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การบูรณาการและสร้างองค์ความรู้ใหม่คุณค่าของการสวดมนต์เป็นการสวดมนต์ในทางพระพุทธศาสนา เป็นการน้อมนำหลักธรรมจากบทสวดมนต์มาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ครอบครัว ความศรัทธา และความสงบสุขภายในจิตใจ ก่อให้เกิดฟื้นฟูศีลธรรมสถิตแน่นมั่นคงอยู่ในใจ อุปสรรคใด ๆ ที่บังเกิดขึ้นก็จะถูกแก้ไขด้วยปัญญาไปตามลำดับ ๆ ในที่สุดความรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนา ก็จะกลับมาอีกครั้งในยุคปัจจุบันดังที่เคยรุ่งเรืองในอดีตกาล

ผลการศึกษาพบว่า

1) ความหมายและความสำคัญของการสวดมนต์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา คือ การกำเนิดของการสวดมนต์ ได้แสดงถึงจุดเริ่มต้นของพิธีสวดมนต์ที่มีความหมายต่อพุทธศาสนิกชนเป็นอย่างยิ่ง ทำให้ความเชื่อถือและศรัทธาของประชาชนนำไปสู่การปฏิบัติที่หลากหลายยิ่งขึ้น 2) การสวดมนต์ของสำนักปุสวรร์ค คือ มีความเชื่อว่าช่วยให้หลุดพ้นจากทุกข์ทางใจและชี้ทางให้เข้าถึงซึ่งทางแห่งโลกกฤตด้วยการเทศนาสั่งสอนหลักการดำเนินชีวิตและช่วยพัฒนาชีวิตยกระดับจิตวิญญาณให้สูงขึ้น 3) คุณค่าของการสวดมนต์ที่มีต่อกลุ่มสาธุชนสำนักปุสวรร์ค คือ พิธีสวดมนต์ได้กลายเป็นพิธีกรรมทางศาสนา เพื่อการรักษาและ

การป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ และเชื่อว่าช่วยให้พ้นทุกข์ เช่น ทำให้มีปัญญา ทำให้ระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัยได้ ทำให้จิตไม่เศร้าหมอง มีสุขคติเป็นที่ไป เป็นการเผยแผ่ และสืบทอดพระพุทธศาสนา และ 4) สร้างองค์ความรู้ใหม่คุณค่าของการสวดมนต์ที่มีต่อสำนักปฐวรร์ ได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) เกณฑ์ในการพิจารณาบทสวดมนต์ ได้แก่ 1. ประวัติที่มาของบทสวด 2. บทสวดมนต์ 3. คำแปล 4. อนุภาพ และ 5. ความเชื่อ และ 2) ผลสัมฤทธิ์จากการสวดมนต์ ได้แก่ 1. บรรเทาเจอเพื่อนดี/คนดี 2. บรรเทาชีวิตที่ดี 3. บรรเทาพ้นทุกข์ 4. บรรเทาอุทิสัญญแก้เวทนาและบรรพบุรุษ และ 5. บรรเทาป้องกันภัยอันตราย

คำสำคัญ: คุณค่า, การสวดมนต์, พุทธศาสนิกชนไทย, สำนักปฐวรร์

ABSTRACT

The research title on “The value of chanting toward effectiveness of Thai Buddhists: A case study of Pusawan School. The objectives were as follows 1) To study the meaning and its significance of Praying in Buddhist doctrine. 2) To study of chanting in Pusawan school. 3) To analyses on value of chanting toward a group of Pusawan school. and 4) To create new knowledge of Buddhists value in Pusswan School. The data was analyzed using document and interview information from disciples and Dharma practitioner at Punsuwan school 15 persons by analytical study process and lead integration and new knowledge. This research is manner qualitative research from researcher analysis has an opinion that the worth of the prayer is inheriting in the sense of the Buddhism be the bending leads the thermic principle from chapter prays to come to use in the way of life worthily in the sense of the economy politics social family faith and the peacefulness within the mind cause resuscitate the morals is dwelling firm crowded the at heart which obstacle that originate go up as a result will touch cheap correct with the intellect goes to respectively finally the flame in the Buddhism as a result will come back again in the present age as , ever dawn about story in the past the word is important

The study found that:

1) the meaning and how important for chanting of Buddhism scripture that was beginning of chant. The pray ceremony is important for Buddhism which show respect and faithful lead to more practice 2) the chanting of Punsuwan school is believe in release mind, lead to Rutra by moralize and teach about life principle, and also develop mind to high level. 3) the valuable

chanting affect to group of Pussawan School by the chanting belong to religious ceremony which for treat, protect from harmful and suffering such as smart, remind to Triple Gem, no sadness, happiness, publish and inherit of Buddhism. and 4) created new knowledge of value chanting in Pussawan School for 2 kinds such as 1) consider rule of chanting include 1. Chanting history 2. Chanting 3. Translation 4. Power and 5. Believe. and 2) The chanting result such as 1. met good friends/person 2. Wishing of good life 3. Free from suffering 4. Wishing for give the merit to angle and ancestors 5. Prevent danger.

Keyword: The Value, Chanting, Thai Buddhists, Pusawan School

บทนำ

ศาสนาในโลกทุกศาสนามีองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่สำคัญ คือ การสวดมนต์หรือคาถาประกอบพิธีกรรม ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่มาตั้งแต่ครั้งบรรพกาล ในศาสนาพราหมณ์ก็ได้นิยมสวดกันมาดังที่เรียกกันว่า สารายมนต์ ร่ายมนต์ เพื่อความทรงจำพระเวทบ้าง เพื่อเป็นสิริมงคลบ้าง ในทางพระพุทธศาสนาก็มีการสวดสาธยายเช่นเดียวกัน ในขั้นต้นเพียงสวดสาธยายเพื่อความทรงจำพระพุทธรวณะเท่านั้น เมื่อชาวบ้านได้ยินพระสงฆ์สวดสาธยายก็พากันอนุโมทนา และได้ถือกันว่า การได้ยินพระสงฆ์สวดสาธยายเช่นนั้นเป็นสิริมงคล ในสมัยนั้นยังไม่มีคัมภีร์ที่จะได้จดจารึก ต้องท่องจำทรงกันด้วยวาจา จำหลักคำสอนที่เรียกว่ามุขปาฐะ คือ การท่องจำให้ขึ้นใจจนติดปาก เมื่อมีเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น พระสงฆ์ก็ใช้สวดสาธยายพระพุทธรวณะนั้นตามสมควรแก่เหตุการณ์ด้วยเหตุที่การสวดมนต์มีความสำคัญเพื่อเป็นการสาธยายรักษาคำสอนของพระพุทธเจ้า เพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนา ยิ่งความเข้าใจและนำมาปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในชีวิตอย่างมีคุณค่า และทัศนคติโดยรวมต่อการสวดมนต์ของชาวพุทธในสังคมไทย

การสวดมนต์ในพระพุทธศาสนามีความสำคัญ สรุปได้ 2 ประการ คือ สวดธรรมเพื่อรักษาพระศาสนา และสวดพระปริตร เพื่อคุ้มครองป้องกันอันตรายดังกล่าวแล้วนั้น สามารถกล่าวได้ว่าการสวดธรรมเพื่อรักษาพระศาสนามีจุดเริ่มมาจากการที่พระผู้มีพระภาค ทรงอนุญาตให้ภิกษุสงฆ์ประชุมกันกล่าวธรรมในวันอุโบสถ (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) โดยทรงอนุญาตให้นำเอาสิกขาบทบัญญัติมาสวด เรียกว่า สวดปาติโมกข์ (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) ลักษณะการสวดดังกล่าวเป็นการทบทวนพระบัญญัติหรือตรวจสอบข้อห้าม เพื่อความสำรวมระวังของภิกษุทั้งหลาย พร้อมกันนี้พระองค์ยังทรงแนะนำวิธีการฟังปาติโมกข์ว่าให้ฟังให้ดีเอาใจใส่ในการฟัง ทรงอธิบายต่อไปอีกว่าให้มีจิตแน่วแน่ในการฟัง ไม่ฟังชาน ไม่ซัดส่าย กล่าวได้ว่าเป็นวิธีการฟังการสวดที่ดีมีประโยชน์ การสวดมนต์เพื่อให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างราบรื่น มีจิตใจมั่นคงเต็มเปี่ยมด้วยพลังใจ

สามารถในการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม ก่อเกิดประโยชน์สุขทั้งแก่ตนเองและสังคมโดยรวม และที่สำคัญที่สุดหากผู้สวดสวดด้วยจิตใจที่เป็นสมาธิ

ดังนั้น การศึกษาความหมายความสำคัญและคุณค่าของการสวดมนต์ในพระพุทธศาสนาและเพื่อศึกษาคุณค่าที่มีผลต่อพุทธศาสนิกชนในสังคมไทย การพัฒนาคุณภาพชีวิต การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีอารมณ์ ความคิด สติ ปัญญาดี และเป็นสุขเพิ่มขึ้นที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชนในสังคมไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความหมายและความสำคัญของการสวดมนต์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา
2. เพื่อศึกษาการสวดมนต์ของพุทธศาสนิกชนไทยในสำนักปฐุสวรค์
3. เพื่อวิเคราะห์คุณค่าของการสวดมนต์ที่มีต่อที่มีต่อพุทธศาสนิกชนไทยในสำนักปฐุสวรค์
4. สร้างองค์ความรู้ใหม่คุณค่าของการสวดมนต์ของพุทธศาสนิกชนไทยในสำนักปฐุสวรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และงานวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ภายใต้กระบวนการศึกษาเชิงวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยเชิงเอกสาร(Documentary Research) ศึกษาค้นคว้าข้อมูลโดยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักธรรมในพระไตรปิฎก โดยข้อมูลชั้นปฐมภูมิ(Primary Sources) ได้แก่ พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพ.ศ.2539 และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่ วรรณคดี ฎีกา อนุฎีกา หนังสือ บทความ เอกสาร เอกสารวิชาการ รายงานวิจัย วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (internet)

2. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกโดยเลือกแบบเจาะจง (Porposive selection) ประกอบด้วย ด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ด้านมั่นคงภายในครอบครัว และด้านสังคมและประเทศชาติ โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ตัวแทนกลุ่มศาสนิกชนสำนักปฐุสวรค์ และผู้ที่มาปฏิบัติธรรมสำนักปฐุสวรค์ จำนวน 15 คน

3. การวิเคราะห์คุณค่าของการสวดมนต์ที่มีต่อสำนักปฐุสวรค์

4. สร้างองค์ความรู้ใหม่คุณค่าของการสวดมนต์ที่มีต่อสำนักปฐุสวรค์

ผลการศึกษา

1. ความหมายและความสำคัญของการสวดมนต์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา

การกำเนิดของการสวดมนต์ ได้แสดงถึงจุดเริ่มต้นของพิธีสวดมนต์ที่มีความหมายต่อพุทธศาสนิกชนเป็นอย่างยิ่ง ทำให้ความเชื่อถือและศรัทธาของประชาชนนำไปสู่การปฏิบัติที่หลากหลายยิ่งขึ้น ตอนนี้จะกล่าวถึงความเป็นมา พัฒนาการของพิธีสวดมนต์หลังพุทธปรินิพพานดังมีข้อมูลในคัมภีร์ชั้นอรรถกถาและฎีกา ที่กล่าวถึงความแพร่หลายของพิธีสวดมนต์ในฐานะที่เป็นพิธีกรรมทางศาสนา โดยจะถือเอาลำดับวันเวลาของคัมภีร์ตามที่บันทึกไว้ เพราะการเกิดขึ้นของคัมภีร์แต่ละเล่มจะแสดงพัฒนาการของการสวดมนต์ได้

2. การสวดมนต์ของสำนักปุสรวรรค์

มีความเชื่อว่าช่วยให้หลุดพ้นจากทุกข์ทางใจและชี้ทางให้เข้าถึงซึ่งทางแห่งโลกกุตระ ด้วยการเทศนาสั่งสอนหลักการดำเนินชีวิต ชี้ทางให้มนุษย์เข้าสู่แนวทางแห่งธรรมะ เพื่อพัฒนาชีวิตยกระดับจิตวิญญาณให้สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งพิธีการปลุกเสกอันถูกต้องตามเทวบัญญัติ อันเป็นผลให้เกิดความขลังและศักดิ์สิทธิ์ ด้วยฤทธิ์บารมีของเหล่าผู้สำเร็จนั้น ๆ ทำให้มีผู้ที่เกิดความเชื่อและศรัทธาเข้าไปปฏิบัติธรรม เพราะว่าบารมีของปุสรวรรค์จะช่วยให้ตนเองมีชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งในการสวดมนต์ของสำนักปุสรวรรค์ได้พบประเด็นดังนี้ คือ 1) พิธีสวดมนต์สามารถป้องกันความตายได้หรือไม่ 2) พิธีสวดมนต์มีประสิทธิภาพได้อย่างไร และ 3) พิธีสวดมนต์ใช้ได้ผลเมื่อใดและเมื่อใดที่ใช้ไม่ได้ผล

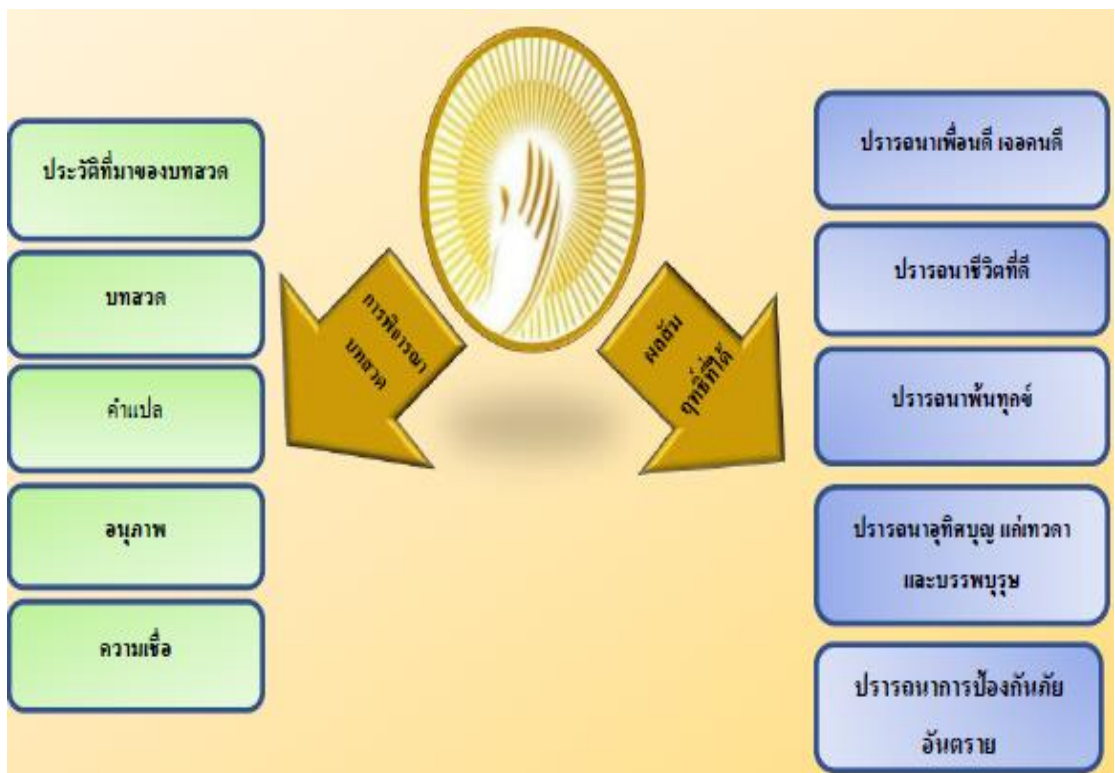
3. คุณค่าของการสวดมนต์ที่มีต่อกลุ่มสาธุชนสำนักปุสรวรรค์

พิธีสวดมนต์ได้กลายเป็นพิธีกรรมทางศาสนา เพื่อการรักษาและการป้องกันผู้ที่เชื่อถือตามเหตุผล ต่างก็ยังคงมีข้อสงสัยต่อความสัมพันธ์ระหว่างพิธีสวดมนต์และกรรม ดังนั้นจึงมีคำถามว่าพิธีสวดมนต์สามารถจะขจัดความตายได้หรือไม่และหากทำได้จะทำได้อย่างไร ผู้มีความสงสัยจึงได้พากันสืบค้นกลไกของการปฏิบัติงานของพิธีสวดมนต์ แต่ดูเหมือนว่าคนผู้ซึ่งได้สวดมนต์จะได้รับผลตามความเชื่อในประสิทธิภาพของพิธีสวดมนต์บ้าง ผู้ที่ปรารถนาจะรู้ว่าภายใต้สถานการณ์เช่นใดพิธีสวดมนต์จึงมีผลและไม่มีผล การแสวงหาคำตอบพร้อมกับคำอธิบายทางประเพณีนิยมที่ได้ให้ไว้ แสดงให้เห็นว่า พิธีสวดมนต์ได้กลายเป็นพิธีกรรมทางศาสนาที่ประกอบขึ้นในช่วงเวลาที่วิกฤติ ที่ผู้มีความต้องการพ้นทุกข์ที่กำลังประสบต่างก็ต้องการ เช่น ทำให้มีปัญญา ทำให้ระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัยได้ ทำให้จิตไม่เศร้าหมอง มีสุขคติเป็นทิไป เป็นการเผยแพร่ และสืบทอดพระพุทธศาสนา

4. สร้างองค์ความรู้ใหม่คุณค่าของการสวดมนต์ที่มีต่อกลุ่มสาธุชนสำนักปุสรวรรค์

องค์ความรู้ใหม่

4.1. เกณฑ์ในการพิจารณาบทสวดมนต์ คือ

4.1.1 ประวัติที่มาของบทสวดมนต์ การสวดมนต์ในพระพุทธศาสนามีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล เป็นการสวดในสิ่งที่พระพุทธเจ้าได้ทรงสอนไว้เพื่อให้ไม่หลงลืมคำสอนนั้น ๆ และทบทวนในสิ่งที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ดีแล้ว เพราะในครั้งพุทธกาลยังไม่มีพระไตรปิฎก จึงต้องใช้การท่องจำ หลังพุทธปรินิพพานมีการสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ 1 ก็ยังใช้การท่องจำสืบทอดต่อกันมา เรียกว่า "มุขปาฐะ" (หมายถึง การท่องด้วยปาก การกล่าวด้วยปาก การจดจำต่อเนื่องกันมาด้วยการสอนแบบปากต่อปาก) ดังนั้น จึงมีการคัดเอาคำสอนที่สำคัญมาสวดสาธยายกันอย่างเนื่องนิตย์ คำสอนสำคัญเหล่านี้จึงกลายเป็นบทสวดมนต์ในที่สุด ในบางคราวพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงอาพาธได้มีพระภิกษุมาสาธยายพุทธมนต์ให้พระพุทธรูปฟัง เช่น บทโพชฌงค์ 7 ทำให้พระองค์อาการอาพาธทุเลาลง ฉะนั้นบทสวดมนต์จึงมีอานุภาพมาก นับแต่นั้นมาทั้งพระภิกษุและฆราวาสก็สวดมนต์เรื่อยมาเพื่อเป็นการทบทวนคำสอนของพระพุทธเจ้า

4.1.2 บทสวดมนต์ การสวดมนต์ของชาวพุทธมีอยู่ 3 ลักษณะ คือ 1. สวดพระสูตร เช่น บทธรรมจักรกัปปวัตตนสูตร มงคลสูตร เป็นต้น 2. สวดพระปริตร เช่น

บทโมรปริตร ชันธปริตร เป็นต้น และ 3. สวดสังกิริยา เช่น บทมงคลจักรวาลใหญ่ มงคลจักรวาลน้อย หรือบทที่ลงท้ายด้วยคำว่า “อานุภาเวน” เป็นการตั้งสัตยาธิษฐานให้เกิดประโยชน์ ถึงอย่างไรก็ตามการสวดมนต์ก็เป็นส่วนให้เกิดสมาธิ พลังจิตและสิริมงคลแก่ผู้สวดและผู้ฟัง และการสวดมนต์มีอยู่ 2 แบบ คือ 1. การสวดเป็นบท ๆ เป็นคำ ๆ ไป เรียกว่าแบบปทกณะ นี้อย่างหนึ่ง เช่น อย่างที่พระสงฆ์สวดกันอยู่ทั่วไปในวัดหรือในงานพิธีต่าง ๆ และ 2. การสวดแบบใช้เสียงตามทำนองของบทประพันธ์ ฉันทลักษณ์ต่าง ๆ เรียกว่าสรภามะอย่างหนึ่ง เช่น พระสงฆ์ในงานพิธีรับเทศน์หรือในเทศกาลพิเศษ เช่น ในคราวเทศน์ในวันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา เป็นต้น วิธีการสวดแบบสรภามะนี้เอง เรียกอย่างหนึ่งว่า “สรวณัญญะ” (อ่านว่า สะระภณัญญะ) และต่อมาได้วิวัฒนาการให้พระสงฆ์เทศน์เป็นทำนองแหล่ขึ้นในบททำนองร่ายยาว เช่น ในเรื่องพระเวสสันดรชาดกจนถึงปัจจุบัน

4.1.3 คำแปล การสวดมนต์แปล คำว่า มนต์ ตามหลักของพระพุทธศาสนา หมายถึง หลักคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ดังนั้นในบางกรณีเราจึงเรียกว่า “พุทธมนต์” การสวดมนต์แปลเป็นการนำบทสวดมนต์ต่าง ๆ ซึ่งคือหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าที่แปลจากภาษาบาลีเป็นภาษาไทยมาสวดสาธยาย เพื่อให้เกิดความสงบ ความเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง เกิดศรัทธาที่มั่นคงต่อพระรัตนตรัย และเกิดความรู้ความเข้าใจในหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า เป็นวิธีการหนึ่งในการเรียนรู้หลักธรรมในพระพุทธศาสนา

4.1.4 อนุภาพ อานิสงส์ของการสวดมนต์ ได้แก่ 1. ขจัดนิวรณ์ อันเป็นอุปสรรคต่อการทำความดี ก่อให้เกิดความสดชื่นแจ่มใส จิตใจ เบิกบาน 2. ได้ศึกษาคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตามหลักไตรสิกขา เพราะในขณะที่สวดมนต์มีกายวาจาปกติ (มีศีล) มีใจจดจ่อแน่วแน่อยู่กับบทสวดมนต์ (มีสมาธิ) ได้รู้คุณค่าความดีของพระรัตนตรัยตามคำแปลของบทสวด (มีปัญญา) 3. ตัดรากเหง้าความเห็นแก่ตัว เพราะขณะสวดมนต์จิตจดจ่ออยู่ที่บทสวด ไม่คิดถึงตัวเอง ความโลภ ความโกรธ ความหลง จึงไม่ได้โอกาสเข้ามาแทรกในจิตได้ 4. จิตไม่ขุ่นมัว เกิดสมาธิมั่นคง เพราะขณะสวดมนต์ผู้สวดจะต้องสำรวมใจแน่วแน่ ด้วยเกรงว่าจะสวดผิด จิตจึงเป็นสมาธิ เมื่อจิตเป็นสมาธิความสงบเยือกเย็นย่อมเกิดขึ้น 5. ได้เสริมส่งปัญญาบารมี การสวดมนต์ได้รู้คำแปล รู้ความหมาย ย่อมทำให้ผู้สวดได้ปัญญาบารมี ทำให้คำสอนมั่นคง ไม่ผิดเพี้ยนไปจากเดิม 6. เป็นการสืบสานความดีสืบต่ออายุพระพุทธศาสนา เพราะการสวดมนต์ผู้สวดย่อมได้รู้แนวทางปฏิบัติในการดำเนินชีวิตที่ดี เมื่อปฏิบัติตามย่อมได้รับผลเป็นความสะอาด สว่าง สงบ ของจิตใจ นั่นคือพระพุทธศาสนามั่นคงอยู่กับผู้สวดมนต์และถือได้ว่า ได้ปฏิบัติบูชาสืบต่ออายุพระพุทธศาสนาให้ยืนยาวต่อไปโดยแท้จริง และ 7. ทำหน้าที่ของอุบาสกอุบาสิกาให้สมบูรณ์ ผู้สวดมนต์ย่อมได้ชื่อว่า ได้ทำหน้าที่ของอุบาสกอุบาสิกาให้สมบูรณ์ เป็นแบบอย่างให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม เกิดความสามัคคีในสังคมและหมู่คณะ

4.1.5 ความเชื่อ การสวดมนต์ คือ ข้อวัตรอันเป็นหลักใจของชาวพุทธเป็นบุญกิจ บุญกิริยาที่ถือปฏิบัติสืบ ๆ กันมา นับตั้งแต่สมัยพุทธกาล เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ

ถือกันว่าเป็นเรื่องสำคัญของชีวิต โดยเฉพาะในส่วนของพระภิกษุสงฆ์สามเณรนักบวช นักบุญทั้งหลาย จะให้ขาดตกบกพร่องในข้อวัตรกิจวัตรส่วนนี้ไม่ได้เด็ดขาด ถ้าหากละเลย เพิกเฉย ก็ถือกันว่าเสื่อม ก่อให้เกิดเป็นบาปเป็นกรรม เป็นความไม่บริสุทธิ์ให้แก่ตนเองและสถานที่อยู่อาศัย วัดวาอาราม ตลอดจนโยมญาติมิตรที่ถวายความอุปถัมภ์ปัจจัยสี่ อีกทั้งภูมิธรรม ภูมิปัญญา คุณงาม ความดีบารมีในส่วนอื่นก็เกิดขึ้นได้ยาก

บทสวดแต่ละบทท่านเรียกว่า พระปริตร แปลว่า เครื่องคุ้มครองอันประเสริฐ ในบทสวดมนต์แต่ละบทนั้น ประกอบไปด้วย บทพระธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็มีเป็นบทสรรเสริญคุณแห่งพระรัตนตรัยก็มี และเป็นบทอวยชัยให้พรก็มี บางบทได้นำมาจากพระไตรปิฎก บางบทเป็นบทที่ท่านได้แต่งขึ้นใหม่ในภายหลัง ในแต่ละบท แต่ละบาท แต่ละคาลานั้น ล้วนแล้วแต่เกิดขึ้นจากพระโอษฐ์ อันประกอบด้วย พระมหากรุณาธิคุณ พระบริสุทธิคุณ พระปัญญาธิคุณ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และเกิดจากสติปัญญา อันบริสุทธิ์ ยิ่งของเหล่าพระอรหันตสาวก ของพ่อแม่ครูบาอาจารย์ทั้งสิ้นในแต่ละคน แต่ละสำนักนั้น มีการถือสวดไม่เหมือนกันบางสำนักสวดเฉพาะภาษาบาลีก็มี สวดแบบบาลีแปลก็มี สวดเฉพาะภาษาของตนที่แปลจากภาษาบาลีก็มี ไม่มีกฎข้อบังคับต่างถือปฏิบัติตามความนิยม และความศรัทธาเชื่อถือ ตามความรู้ ความเข้าใจ ตามมติของแต่ละบุคคล แต่ละคณะ แต่ละสำนักกันไป ไม่ถือว่าท่านผิดเราถูก ขอเพียงสวดแล้ว เกิดมรรคเกิดผล เกิดกุศล เกิดสติ เกิดสมาธิ เกิดปัญญา ไม่นำพาโทษทุกข์เบียดเบียนตนเอง และคนอื่นให้เดือดร้อน เกิดบาป เกิดกรรม กันนั้นว่าเป็นเรื่องควรแก่การอนุโมทนาสาธุการเป็นอย่างยิ่ง ส่วนการที่จะสวด หรือไม่สวด จะสวดยาว หรือจะสวดสั้นหรือจะสวดเวลาไหน บทไหนนั้น ไม่ถือว่าเป็นภาควิชาบังคับขึ้นอยู่ที่สติปัญญา ความถูกต้อง และศรัทธาของแต่ละใจ (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2533-2534)

สรุปความแล้ว การสวดมนต์นั้นมีจิตเจตจำนงวัตถุประสงค์ ทำที่ และเป้าหมาย เพื่อให้ได้ เพื่อให้สำเร็จในคุณประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อเป็นการสรรเสริญคุณ
2. เพื่อเป็นต้นทุนเจริญศรัทธา
3. เพื่อเป็นการแผ่จิตเมตตา
4. เพื่อเป็นการฝึกสมาธิ
5. เพื่อเป็นการอบรมขันติให้แกร่งกล้า
6. เพื่อเป็นการรักษาพระธรรม
7. เพื่อเป็นการกำจัดบาปอกุศล
8. เพื่อความเป็นมงคลแก่ชีวิต
9. เพื่อเป็นการทำจิตให้สว่างไสวเกิดปัญญา

10. เพื่อเป็นการช่วยรักษาโรคร้าย

11. เพื่อเป็นเหตุให้ได้สมบัติบุญ

4.2 ผลสัมฤทธิ์จากการสวดมนต์ คือ

4.2.1 บรรณาณาใจเพื่อนดี/คนดี มงคล แปลว่า สิ่งที่ดีงาม การสวดมนต์ จัดเป็นทั้งบุญกิริยา และไตรสิกขา ขณะสวดมีกาย วาจา เรียบร้อย มีความระมัดระวังสำรวมดี เรียกว่า ศีล ขณะสวดมีจิตเป็นสมาธิตั้งมั่นตั้งใจสวด สวดด้วยความสงบ เรียกว่า สมาธิ ขณะสวดจิตอ่อน นึกพิจารณาไปตาม เห็นสัจธรรมความจริงของชีวิต เรียกว่า ปัญญา ขณะสวดเป็นการเจริญเมตตาภาวนา จิตเบิกบานเลิกละวางใจกรรม ก็จัดเป็น ทาน ขณะสวดมีความเพียร มีความอดทน มีสัจจะ มีความตั้งใจ จิตห่างออกจากกามจิตเป็นกลาง ก็จัดเป็น บารมี เพราะฉะนั้น เมื่อบุคคลหนึ่ง บุคคลใดได้ลงมือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอเป็นปกตินิสัย จนเกิดเป็นอุปนิสัยแล้ว ย่อมก่อให้เกิดเป็นบุญเป็นกุศล เป็นมงคลแก่ชีวิต เกิดพลัง นำซึ่งความสุข ความเจริญมาสู่ตนเอง และครอบครัววงศ์ตระกูลเพื่อนฝูงมิตรสหาย หน้าที่การงานได้อย่างแน่นอน โดยไม่ต้องสงสัย

4.2.2 บรรณาณาชีวิตที่ดี ชีวิตคนเรานั้นประกอบด้วยกาย และจิต กายเป็นส่วน แห้งรูปธรรม จับต้องได้ มองเห็นได้ ส่วนจิตใจนั้นจัดเป็นนามธรรม มีความเป็นใหญ่ เป็นนายในชีวิตคนเรา จิตที่เศร้าหมองจิตที่มีแต่ความวิตกกังวล จิตที่คิดมาก จิตที่พยาบาทโทธร้ายจิตที่อิจฉาริษยา คือ สภาพของจิตที่ไม่ดี เป็นจิตที่อ่อนแอ ขอบรับเอาแต่เรื่องไม่ดีมาเก็บไว้ ขอบคิดแต่เรื่องร้ายๆ มองโลกในแง่ร้าย จดจำแต่เรื่องทุกข์ เป็นเหตุทำให้จิตไม่สะอาดไม่บริสุทธิ์มีสภาพมืดมน พร่ามัว ชุ่มมัว ขาดพลัง เป็นจิตเถื่อน จิตหยาบยากที่จะมีความสุขได้ เป็นจิตที่ทุกขง่าย สุขยาก อยู่ที่ไหนก็ไม่มีความสุข ได้อะไรมาก็ไม่มีความสุข การสวดมนต์ เป็นวิธีที่จะช่วยชำระล้าง ทำความสะอาด ความสกปรกใจที่ตกตะกอนนอนเนื่องแปดเปื้อนอยู่ในจิตใจ ให้เป็นจิตใจที่สะอาด บริสุทธิ์ สว่างไสวได้ กลายเป็นจิตที่สุขง่าย ทุกขยาก อยู่ที่ไหนก็อยู่ได้ มีความสุขทุกเวลาส่วนจิตใจที่สะอาดดีแล้ว บริสุทธิ์แล้ว เมื่อสวดมนต์ ก็ยิ่งจะช่วยให้จิตใจสะอาดบริสุทธิ์ยิ่งขึ้นไปอีก จิตที่มีสภาพที่บริสุทธิ์ สะอาด สว่าง สงบ คือ จิตที่สว่างไสว เป็นจิตที่มีพลังมีปัญญา ย่อมนำพาพัฒนาชีวิตตนเอง และบุคคลอื่นให้มีความสุขความเจริญได้ การสวดมนต์ ย่อมเป็นเหตุเป็นปัจจัย เป็นช่องทางนำพาเราให้ได้มาซึ่งสมบัติทั้ง 3 อย่างแน่นอนส่วนสมบัติ คือ แก้ว แหวน เงินทองนั้น ล้วนแต่เป็นของแถมที่อาจจะเกิดขึ้นก็ได้ ไม่เกิดขึ้นก็ได้ ไม่ควรตั้งความปรารถนาให้เกิดขึ้นจากการสวดมนต์ เพราะจะเป็นการสวดที่ผิดหลักบุญ หลักกุศล หลักธรรม หลักกรรม

4.2.3 บรรณาณาพันทุกข์ ผลแห่งการวิจัย ตามหลักวิทยาศาสตร์ก็ดี ทางการแพทย์ก็ดี ผลที่เกิดขึ้นจริงๆ กับผู้ที่ปฏิบัติแล้วเห็นผลก็มีต่างสรุปเป็นเสียงเดียวกันว่า การสวดมนต์นั้นสามารถช่วยบำบัด ช่วยรักษา ช่วยป้องกันโรคร้ายไข้เจ็บต่าง ๆ ได้ ยิ่งโรคที่เกี่ยวข้องด้วยกับสภาพจิตใจยิ่งได้ผลดีมาก แม้กระทั่งอุปสรรค เคราะห์กรรม ปัญหาชีวิตก็ช่วย

ให้ผ่านพ้นได้ด้วยดี มีข้อควรสังเกตว่า คนที่ชอบสวดมนต์อยู่เป็นประจำนั้น เวลาทุกข์ ประสบปัญหาชีวิต มักจะมีทุกข์ มีปัญหาอยู่ไม่นานนัก ทุกข์และปัญหาที่เกิดขึ้นมักจะจบลงคลี่คลายลง มีทางแก้ไข ทางออกได้อย่างรวดเร็ว ต่างจากคนที่ไม่ชอบสวดมนต์ทุกข์ก็จะทุกข์อยู่นานหาทางออกไม่ได้

4.2.4 ปรรณนาอุทิศบุญแก่เทวดาและบรรพบุรุษ การสวดมนต์ในแต่ละครั้งนั้น ถือว่าเป็นการแผ่พลังเมตตาจิต ผ่านบทสวดมนต์ในแต่ละบท ซึ่งมีความเชื่อว่า เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มีความขลัง มีฤทธิ์ มีเดช มีอำนาจ มีความบริสุทธิ์อยู่ในตัว โดยอาศัยบทสวดแต่ละบทนั้นเป็นเสมือนตัวเชื่อมต่อเป็นเครื่องมือ เป็นอุปกรณ์ เป็นสื่อ ส่งสัญญาณ แปรสภาพให้เป็นพลังงานพิเศษ เหมือนพลังงานทั่วไป ผ่านกระแสเสียงกระแสดิจิต จากจิตสู่จิต ก่อให้เกิดเป็นบุญเป็นกุศล เป็นความรักความปรารถนาดี ความเมตตาปรานี ความสุข ความปลอดภัยส่งให้มอบให้ อุทิศให้ แผ่ให้ ให้แด่เหล่าเทวดา มนุษย์ อมนุษย์สรรพสัตว์ สรรพวิญญาณทั้งหลาย ทุกภพทุกภูมิทั่วโลกทั่วจักรวาล ตลอดถึงท่านผู้มีพระคุณ เพื่อนฝูงมิตรสหายครอบครัววงศ์ตระกูล เพื่อนร่วมสุขร่วมทุกข์ เพื่อนร่วมโลก ร่วมแผ่นดิน ทั้งมิตรและศัตรู ไม่เลือกชนชั้นวรรณะ ภาษา ขอให้อยู่ดีมีสุข ปลอดภัย มีโชค มีชัย สงบร่มเย็น พ้นทุกข์ พ้นโศกพ้นโรค พ้นภัย ให้ได้ทั่วถึงทั่วหน้า อย่างไม่มีที่สิ้นสุด อย่างไม่มีประมาณ สำเร็จได้อย่างฉับพลันทันที

4.2.5 ปรรณนาป้องกันภัยอันตราย ทุกบทสวดมนต์นั้นมาจากอักขระที่ศักดิ์สิทธิ์ มีอำนาจดลบันดาลให้สิ่งอัปมงคลนั้นออกไปจากชีวิต และสร้างสิริมงคลให้กับคนที่สวด ยิ่งสวดมากก็จะมีสิริมงคลมากขึ้น ทำอะไรก็สำเร็จโดยง่ายบำบัดทุกข์โศกโรคภัย รวมทั้งความรุ่มร้อนใจทั้งปวง ขจัดภัยอันตราย สิ่งชั่วร้ายที่จะพึงมีระหว่างการเดินทาง ป้องกันมนต์ดำ ภูติผีปีศาจ และสิ่งอวมงคล ป้องกันภัยต่าง ๆ เช่น โจรภัย อัคคีภัย อุทกภัย อสรพิษสัตว์ร้ายทั้งปวง ส่งเสริมให้เจริญด้วย อายุ วรรณะ สุขะ พละ ให้แคล้วคลาดปลอดภัย มีแต่ความโชคดี และมีความเจริญงอกงามในชีวิต

อภิปรายผล

วิเคราะห์คุณค่าการสวดมนต์ที่มีต่อกลุ่มศาสนิกชนสำนักปฐวรคฺคคุณค่าของการสวดมนต์ อยู่ทั้งการสำรวมกาย วาจา ซึ่งจัดว่าเป็นศีล และยกระดับจิตใจให้สงบเป็นสมาธิ เข้าใจถึงความหมายของบทสวดเพิ่มพูนความคิดแตกฉานก่อให้เกิดปัญญา การสวดมนต์ก่อเกิด ศีล สมาธิและปัญญา ซึ่งเป็นหลักปฏิบัติในพระพุทธศาสนา อย่าได้ชื่อว่าสวดแล้วเป็นการเปล่าประโยชน์ไม่ได้อะไร นอกจากสวดให้ผ่านพ้นไปเท่านั้น ทุก ๆ ครั้ง พุทธศาสนิกชนผู้มีศรัทธาได้ตั้งใจสวดสาธยายด้วยจิตอันเปี่ยมด้วยกุศลเลื่อมใส จะมีผลดี หรือจะมีผลอะไรเกิดขึ้นแก่ท่านทั้งหลายเหล่านั้นอย่างไรบ้าง พระพุทธมนต์ก็คือ พระธรรมคำสั่งสอนที่เป็นภาษาบาลี มีความหมายทุกอักขระ มีความศักดิ์สิทธิ์ทุกตัวอักษร จะรู้ได้และเข้าใจได้ก็ต้องขึ้นอยู่ที่ภูมิธรรม ภูมิปัญญาของแต่ละคนที่จะเข้าถึงได้ ครั้งเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเมื่อครั้งยังทรง

พระชนม์ชีพอยู่ทรงเสด็จสั่งสอนเวไนยสัตว์ ครั้นเมื่อทรงเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้วเหล่าพุทธสาวกชั้นหลัง ๆ ก็ยังเผยแผ่พระธรรมคำสั่งสอนทั่วชมพูทวีปและในทวีปต่าง ๆ อีกหลายประเทศก็ยังใช้สวดสาธยาย พระพุทธมนต์เป็นบทพระธรรมคำสั่งสอนที่เกิดขึ้นแล้วจากพระผู้บริสุทธิ์สูงสุดอันมีปัญญาบาารมีสูงสุด มีพระมหากรุณาธิคุณสูงสุด เป็นผู้ทรงความสิทธิ์สูงสุด เหนือสรรพสิ่งใดในโลก

อานิสงส์ของการสวดมนต์ ผู้สวดได้รับคุณประโยชน์นานัปการ ทั้งแก่ตัวเองและแก่ส่วนรวมด้วย ไม่ว่าจะเป็นการสวดด้วยวิธีการไหนหรือบทใดก็ตาม หากสวดด้วยความตั้งใจจริง ห่มน้พิจารณาเนื้อความจนเข้าใจและรู้ซึ่งถึงความหมายของบทสวดนั้น ๆ แล้ว ย่อมได้รับผลานิสงส์มากมายดังนี้ 1. เป็นการสร้างศรัทธา (ศุทธาพล) คือ ความเชื่อมั่นในคุณของพระรัตนตรัย กล่าวคือ พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้และเปิดเผยสัจธรรมแก่มวลมนุษย พระธรรมทำให้เข้าใจในสรรพสิ่งได้อย่างแท้จริง และพระสงฆ์เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติชอบตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า แล้วนำคำสอนนั้นมาเผยแผ่แก่ประชาชน ดังนั้น การสวดมนต์จึงเป็นการเสริมสร้างพลังศรัทธาในพระพุทธศาสนา และน้อมนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่ามากที่สุด 2. เป็นการสร้างปัญญา (ปัญญาพล) คือ การสร้างสรรคพลังทางปัญญา เพราะการที่เราท่องบ่นจดจำหลักธรรมที่ปรากฏในพระสูตรต่าง ๆ นั้น แล้วนำไปพิจารณาเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง โดยการพินิจพิจารณาความหมายของแต่ละสูตร ซึ่งในกระบวนการดังกล่าวเป็นการพัฒนาทางด้านความคิดและสติปัญญาให้เกิดขึ้น และย่อมสามารถขจัดปัญหาลุบลประคได้ถูกต้องและเหมาะสมที่สุด 3. เป็นการไล่ความขี้เกียจ และตัดความเห็นแก่ตัว เพราะในขณะที่กำลังสวดมนต์นั้น ความเบื่อหน่าย ง่วงนอน และเกียจคร้านจะหายไป กลับมีจิตใจเข้มแข็ง ฮึกเหิมอย่างน่าประหลาด นอกจากนี้ก็เป็นการตัดความเห็นแก่ตัวออกไปอีกด้วย เพราะในขณะที่เราสวดมนต์ อารมณ์จะจดจ่ออยู่ที่บทสวดมนต์ไม่ทำให้คิดไปในเรื่องอื่นที่เป็นเหตุให้เกิดความฟุ้งซ่าน และเป็นการกำจัดความโลภ ความโกรธ หลงออกไปจากใจ 4. จิตสงบเป็นสมาธิ ในขณะที่สวดมนต์ ผู้สวดต้องสำรวมใจให้แน่วแน่ ไม่หวั่นไหวคลอนแคลน มีใจจดจ่ออยู่กับบทสวดมนต์ระมัดระวังอย่าให้สวดผิดอักขระ ขณะที่สวดอยู่จิตย่อมเป็นสมาธิ และเมื่อจิตเป็นสมาธิแล้วย่อมเกิดความสงบเยือกเย็น ทำให้มีพลังในการคิดสร้างสรรค์ในสิ่งต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น 5. ได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า กล่าวคือ ในขณะที่เรากำลังสวดมนต์อยู่นั้น เราย่อมเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยศีล สมาธิ ปัญญา กล่าวคือ มีกายวาจา เป็นปกติ (ศีล) มีใจที่แน่วแน่ไม่สับสน (สมาธิ) และมีความรู้ระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระพุทธเจ้า (ปัญญา) ซึ่งเท่ากับว่าเป็นการได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าด้วยการปฏิบัติบูชา คือ การสวดมนต์

สรุป

1. ความหมายและความสำคัญของการสวดมนต์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา

การกำเนิดของการสวดมนต์ ได้แสดงถึงจุดเริ่มต้นของพิธีสวดมนต์ที่มีความหมายต่อพุทธศาสนิกชนเป็นอย่างยิ่ง ทำให้ความเชื่อถือและศรัทธาของประชาชนนำไปสู่การปฏิบัติที่หลากหลายยิ่งขึ้น ตอนนี้จะกล่าวถึงความเป็นมาพัฒนาการของพิธีสวดมนต์หลังพุทธปรินิพพานดังมีข้อมูลในคัมภีร์ชั้นอรรถกถาและฎีกา ที่กล่าวถึงความแพร่หลายของพิธีสวดมนต์ในฐานะที่เป็นพิธีกรรมทางศาสนา โดยจะถือเอาลำดับวันเวลาของคัมภีร์ตามที่บันทึกไว้ เพราะการเกิดขึ้นของคัมภีร์แต่ละเล่มจะแสดงพัฒนาการของการสวดมนต์ได้

2. การสวดมนต์ของสำนักปुสวรค์

มีความเชื่อว่าช่วยให้หลุดพ้นจากทุกข์ทางใจและชี้ทางให้เข้าถึงซึ่งทางแห่งโลกุตระ ด้วยการเทศนาสั่งสอนหลักการดำเนินชีวิต ชี้ทางให้มนุษย์เข้าสู่แนวทางแห่งธรรมะเพื่อพัฒนาชีวิตยกระดับจิตวิญญาณให้สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งพิธีการปลุกเสกอันถูกต้องตามเทวบัญญัติ อันเป็นผลให้เกิดความขลังและศักดิ์สิทธิ์ ด้วยฤทธิ์บารมีของเหล่าผู้สำเร็จนั้น ๆ ทำให้มีผู้ที่เกิดความเชื่อและศรัทธาเข้าไปปฏิบัติธรรม เพราะวาทะบารมีของปुสวรค์จะช่วยให้ตนเองมีชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งในการสวดมนต์ของสำนักปुสวรค์ได้พบประเด็นดังนี้ คือ 1) พิธีสวดมนต์สามารถป้องกันความตายได้หรือไม่ 2) พิธีสวดมนต์มีประสิทธิภาพได้อย่างไร แล 3) พิธีสวดมนต์ใช้ได้ผลเมื่อใดและเมื่อใดที่ใช้ไม่ได้ผล

3. คุณค่าของการสวดมนต์ที่มีต่อสำนักปुสวรค์

พิธีสวดมนต์ได้กลายเป็นพิธีกรรมทางศาสนา เพื่อการรักษาและการป้องกัน ผู้ที่เชื่อถือตามเหตุผลต่างก็ยังคงมีข้อสงสัยต่อความสัมพันธ์ระหว่างพิธีสวดมนต์และกรรม ดังนั้นจึงมีคำถามว่าพิธีสวดมนต์สามารถจะขจัดความตายได้หรือไม่และหากทำได้จะทำได้อย่างไร ผู้มีความสงสัยจึงได้พากันสืบค้นกลไกของการปฏิบัติงานของพิธีสวดมนต์ แต่ดูเหมือนว่าคนผู้ซึ่งได้สวดมนต์จะได้รับผลตามความเชื่อในประสิทธิภาพของพิธีสวดมนต์บ้าง ผู้ที่ปรารถนาจะรู้ว่าภายใต้สถานการณ์เช่นใด พิธีสวดมนต์จึงมีผลและไม่มีผล การแสวงหาคำตอบพร้อมกับคำอธิบายทางประเพณีนิยมที่ได้ให้ไว้ แสดงให้เห็นว่า พิธีสวดมนต์ได้กลายเป็นพิธีกรรมทางศาสนาที่ประกอบขึ้นในช่วงเวลาที่วิกฤติ ที่ผู้มีความต้องการพ้นทุกข์ที่กำลังประสบต่างก็ต้องการ เช่น ทำให้มีปัญญา ทำให้ระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัยได้ ทำให้จิตไม่เศร้าหมอง มีสุขคติเป็นที่ไป เป็นการเผยแผ่ และสืบทอดพระพุทธศาสนา

4. สร้างองค์ความรู้ใหม่คุณค่าของการสวดมนต์ที่มีต่อสำนักปุสวรค์

องค์ความรู้ใหม่

4.1 เกณฑ์ในการพิจารณาบทสวดมนต์ คือ

4.1.1 ประวัติที่มาของบทสวดมนต์ การสวดมนต์ในพระพุทธศาสนามีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล เป็นการสวดในสิ่งที่พระพุทธเจ้าได้ทรงสอนไว้เพื่อไม่ให้ลืมในคำสอนนั้น ๆ และทบทวนในสิ่งที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้แล้ว เพราะในครั้งพุทธกาลยังไม่มีพระไตรปิฎก จึงต้องใช้การท่องจำ หลังพุทธปรินิพพานมีการสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ 1 ก็ยังใช้การท่องจำสืบ

ทอดต่อกันมา เรียกว่า "มุขปาฐะ"(หมายถึง การท่องด้วยปาก การกล่าวด้วยปาก การจดจำต่อเนื่องกันมาด้วยการสอนแบบปากต่อปาก)

4.1.2 บทสวดมนต์ การสวดมนต์ของชาวพุทธมีอยู่ 3 ลักษณะ คือ 1. สวดพระสูตร เช่น บทธรรมจักรกัปปวัตนสูตร มงคลสูตร เป็นต้น 2. สวดพระปริตร เช่น บทโมรปริตร ชันธปริตร เป็นต้น และ 3. สวดสังกิริยา เช่น บทมงคลจักรวาลใหญ่ มงคลจักรวาลน้อย หรือบทที่ลงท้ายด้วยคำว่า “อาณูภาเวน” เป็นการตั้งสัตยาธิษฐานให้เกิดประโยชน์ ถึงอย่างไรก็ตามการสวดมนต์ก็เป็นส่วนให้เกิดสมาธิ พลังจิตและสิริมงคลแก่ผู้สวดและผู้ฟัง และการสวดมนต์มีอยู่ 2 แบบ คือ 1. การสวดเป็นบท ๆ เป็นคำ ๆ ไป เรียกว่าแบบปทกณะ น้อย่างหนึ่ง เช่น อย่างที่พระสงฆ์สวดกันอยู่ทั่วไปในวัดหรือในงานพิธีต่าง ๆ และ 2. การสวดแบบใช้เสียงตามทำนองของบทประพันธ์ ฉันทลักษณ์ต่าง ๆ เรียกว่า สรภษณะ อย่างหนึ่ง เช่น พระสงฆ์ในงานพิธีรับเทศน์หรือในเทศกาลพิเศษ เช่น ในคราวเทศน์ในวันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา เป็นต้น วิธีการสวดแบบสรภษณะนี้เอง เรียกอย่างหนึ่งว่า “สรภษณูยะ” (อ่านว่า สะระภษณูยะ) และต่อมาได้วิวัฒนาการให้พระสงฆ์เทศน์เป็นทำนองแหล่ขึ้นในบททำนองร่ายยาว เช่น ในเรื่องพระเวสสันดรชาดกจนถึงปัจจุบัน

4.1.3 คำแปล การสวดมนต์แปล คำว่า มนต์ ตามหลักของพระพุทธศาสนา หมายถึง หลักคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ดังนั้นในบางกรณีเราจึงเรียกว่า “พุทธมนต์” การสวดมนต์แปลเป็นการนำบทสวดมนต์ต่าง ๆ ซึ่งคือหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าที่แปลจากภาษาบาลีเป็นภาษาไทยมาสวดสาธยาย เพื่อให้เกิดความสงบ ความเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง เกิดศรัทธาที่มั่นคงต่อพระรัตนตรัย และเกิดความรู้ความเข้าใจในหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า เป็นวิธีการหนึ่งในการเรียนรู้หลักธรรมในพระพุทธศาสนา

4.1.4 อนุภาพ อานิสงส์ของการสวดมนต์ ได้แก่ 1. ขจัดนิวรณ์ อันเป็นอุปสรรคต่อการทำความดี ก่อให้เกิดความสดชื่นแจ่มใส จิตใจ เบิกบาน 2. ได้ศึกษาคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตามหลักไตรสิกขา (มีศีล มีสมาธิ มีปัญญา) 3. ตัดรากเหง้าความเห็นแก่ตัว 4. จิตไม่ขุ่นมัว เกิดสมาธิมั่นคง 5. ได้เสริมส่งปัญญาบารมี การสวดมนต์ได้รู้คำแปล รู้ความหมาย ย่อมทำให้ผู้สวดได้ปัญญาบารมี 6. เป็นการสืบสานความดีสืบต่ออายุพระพุทธศาสนา และ 7. ทำหน้าที่ของอุบาสกอุบาสิกาให้สมบูรณ์ ผู้สวดมนต์ย่อมได้ชื่อว่า ได้ทำหน้าที่ของอุบาสกอุบาสิกาให้สมบูรณ์

4.1.5 ความเชื่อ การสวดมนต์ คือ ข้อวัตรอันเป็นหลักใจของชาวพุทธเป็นบุญกิจ บุญกิริยาที่ถือปฏิบัติสืบ ๆ กันมา นับตั้งแต่สมัยพุทธกาล เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ถือกันว่าเป็นเรื่องสำคัญของชีวิต โดยเฉพาะในส่วนของพระภิกษุสงฆ์สามเณรนักบวช นักบุญทั้งหลาย จะให้ขาดตกบกพร่องในข้อวัตร กิจวัตรส่วนนี้ไม่ได้เด็ดขาด ถ้าหากละเลย เพิกเฉย ก็ถือกันว่าเสื่อม ก่อให้เกิดเป็นบาปเป็นกรรม

4.2 ผลสัมฤทธิ์จากการสวดมนต์ คือ

4.2.1 บรรณานาเจเพื่อนดี/คนดี มงคล แปลว่า สิ่งที่ดีงาม การสวดมนต์ จัดเป็นทั้งบุญกิริยา และไตรสิกขา ขณะสวดมีกายวาจาเรียบร้อย มีความระมัดระวังสำรวมดี เรียกว่า ศีล ขณะสวดมีจิตเป็นสมาธิตั้งมั่นตั้งใจสวด สวดด้วยความสงบ เรียกว่า สมาธิ ขณะสวดจิตอ่อน นึกพิจารณาไปตาม เห็นสังขารความจริงของชีวิต เรียกว่า ปัญญา ขณะสวดเป็นการเจริญเมตตาภาวนา จิตเบิกบานเลิกจองเวรจองกรรม ก็จัดเป็น ทาน

4.2.2 บรรณานาชีวิตที่ดี ชีวิตคนเรานั้นประกอบด้วยกาย และจิต กายเป็นส่วน แห้งรูปธรรม จับต้องได้ มองเห็นได้ ส่วนจิตใจนั้นจัดเป็นนามธรรม มีความเป็นใหญ่ เป็นนายในชีวิตคนเรา จิตที่เศร้าหมองจิตที่มีแต่ความวิตกกังวล จิตที่คิดมาก จิตที่พยาบาทโหดร้าย จิตที่อิจฉาริษยา คือ สภาพของจิตที่ไม่ดี เป็นจิตที่อ่อนแอ ชอบรับเอาแต่เรื่องไม่ดีมาเก็บไว้ ชอบคิดแต่เรื่องร้าย ๆ มองโลกในแง่ร้าย จดจำแต่เรื่องทุกข์ เป็นเหตุทำให้จิตไม่สะอาดไม่บริสุทธิ์ การสวดมนต์ เป็นวิธีที่จะช่วยชำระล้าง ทำความสะอาด ความสกปรกปรกใจที่ตกตะกอนนอนเนื่องแปดเปื้อนอยู่ในจิตใจ ให้เป็นจิตใจที่สะอาด บริสุทธิ์ สว่างไสวได้ กลายเป็นจิตที่สุขง่าย ทุกข์ยาก อยู่ที่ไหนก็อยู่ได้ มีความสุขทุกเวลาส่วนจิตใจที่สะอาดดีแล้ว บริสุทธิ์แล้ว เมื่อสวดมนต์ ก็ยิ่งจะช่วยให้จิตใจสะอาดบริสุทธิ์ยิ่ง ๆ ขึ้นไปอีก จิตที่มีสภาพที่บริสุทธิ์ สะอาด สว่าง สงบ

4.2.3 บรรณานาพ้นทุกข์ การสวดมนต์นั้นสามารถช่วยบำบัด ช่วยรักษา ช่วยป้องกันโรคร้ายไข้เจ็บต่าง ๆ ได้ ยิ่งโรคที่เกี่ยวข้องเนื่องด้วยกับสภาพจิตใจยิ่งได้ผลดีมาก แม้กระทั่งอุปสรรค เกราะห้กรรม ปัญหาชีวิตก็ช่วยให้ผ่านพ้นได้ด้วยดี มีข้อควรสังเกตว่า คนที่ชอบสวดมนต์อยู่เป็นประจำนั้นเวลาที่มีทุกข์ ประสบปัญหาชีวิต มักจะมีทุกข์ มีปัญหาอยู่นานนักทุกข์และปัญหาที่เกิดขึ้นมักจะจบลงคลี่คลายลง มีทางแก้ไข ทางออกได้อย่างรวดเร็ว ต่างจากคนที่ไม่ชอบสวดมนต์ทุกข์ก็จะทุกข์อยู่นานหาทางออกไม่ได้

4.2.4 บรรณานาอุทิศบุญแก่เทวดาและบรรพบุรุษ การสวดมนต์ในแต่ละครั้งนั้น ถือว่าเป็นการแผ่พลังเมตตาจิต ผ่านบทสวดมนต์ในแต่ละบท ซึ่งมีความเชื่อว่า เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มีความขลัง มีฤทธิ์ มีเดช มีอำนาจ มีความบริสุทธิ์อยู่ในตัว โดยอาศัยบทสวดแต่ละบทนั้นเป็นเสมือนตัวเชื่อมต่อเป็นเครื่องมือ เป็นอุปกรณ์ เป็นสื่อ ส่งสัญญาณ แปรสภาพให้เป็นพลังงานพิเศษ เหมือนพลังงานทั่วไป ผ่านกระแสเสียงกระแสดิจิต จากจิตสู่จิต ก่อให้เกิดเป็นบุญเป็นกุศล เป็นความรักความปรารถนาดี ความเมตตาปราณี ความสุข ความปลอดภัยส่งให้มอบให้ อุทิศให้ แผลให้ ให้แด่เหล่าเทวดา มนุษย์ อมนุษย์สรรพสัตว์ สรรพวิญญาณทั้งหลาย ทุกภพทุกภูมิทั่วโลกทั่วจักรวาล ตลอดถึงท่านผู้มีพระคุณ เพื่อนฝูงมิตรสหายครอบครัววงศ์ตระกูล เพื่อนร่วมสุขร่วมทุกข์ เพื่อนร่วมโลกร่วมแผ่นดินทั้งมิตรและศัตรู ไม่เลือกชนชั้นวรรณะ ภาษา ขอให้อยู่ดีมีสุข ปลอดภัย มีโชค มีชัย สงบร่มเย็น พ้นทุกข์ พ้นโศกพ้นโรค พ้นภัย ให้ได้ทั่วถึง ทั่วหน้า อย่างไม่มีที่สิ้นสุด อย่างไม่มีประมาณ สำเร็จได้อย่างฉับพลันทันที

4.2.5 ปราปรณำป้องกันภัยอันตราย ทุบทุสวตมณต์นั้นมำจากอักขระที่ คักต์สิทธี มีอำนัจดลบันตลให้สิ่งอำปมคณ้นออกปำจากชีวิต และสร้งสิริมงคลให้กับคน ที่สวต ยิ่งสวตมำกก็จะมีสิริมงคลมำกขึ้น ทำอะไรก็สำเร็จโดยงำยบำบัดทุขทุคโรคภัย รวมทั้ง ควมรุ่มร้อนใจทั้งปวง ขจัดภัยอันตราย สิ่งชั่วร่ำยที่จะพ้งมีระหว่ำงการเดินท่ง ป้องกันมนต์ดำ ภูติผีปีศาจ และสิ่งอวมงคล ป้องกันภัยต่ง ๆ เช่น โจรภัย อัคคีภัย อุทกภัย อสรพิษสัตว์ร่ำย ทั้งปวง ส่งเสริมให้เจริญด้วย อำยุ วรรณะ สุขะ พละ ให้แคล้วคลาดปลอดภัย มีแต่ควมโชคคิ และมีความเจริญงอกงำในชีวิต

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษำวิจัยมำครบถ้วนกระบวนควมแล้ว ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวท่งแก้ไข เพื่อให้พุทธศำสนิกชนได้ศึกษำควมหมำยและควมสำคัญของการสวตมณต์ในคัมภีร์ พระพุทธศำสนำท่งยังได้ศึกษำการสวตมณต์ของสำนักปู้สวรร์คเพื่อวิเคราะห้คณค้ำของการ สวตมณต์ที่มีต่อกลุ่มศำสนิกษย์สำนักปู้สวรร์ค

1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1.1 พุทธศำสนิกชนก่อนทำการสวตมณต์ควรทำควมสะอาดก่ำย และจิตก่อน ทุบทุครั้ง

1.2 พุทธศำสนิกชนควรศึกษำควมหมำยของบทุสวตมณต์ เพราะจะทำให้อู้ ควมหมำยและเข้าใจเห็นควมสำคัญ และลึกซึ้งในบทุสวตมณต์นั้น

1.3 พุทธศำสนิกชนควรเข้าใจว่ำการสวตมณต์เป็นเจริญอนุสทธิ เป็นพุทธานุสทธิ ธรรมำนุสทธิ และสังขำนุสทธิ มำกกว่ำเข้าใจว่ำเป็นการเสริมโชคชะด่ำ

1.4 พุทธศำสนิกชนควรเข้าใจว่ำการสวตมณต์เป็นการทบทวน เพื่อขจัดมลทินใน จิตใจ เช่นเดียวกับบ้ำนเรือนที่ทำความสะอาดอยู่ทุบเมื่อขึ้นก็ไม่มีกลิ่นมำจับได้

1.5 พุทธศำสนิกชนควรรักษำเอกลักษณ์ของพระพุทธศำสนำจำกการสวตมณต์ที่มี พุทธรณต์อันเป็นมนต์ของพระพุทธเจ้า

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษำงำนวิจัยท่งในเชิงคณภำพและปริมำณ เกี่ยวกับคณค้ำของการ สวตมณต์ที่มีแต่พุทธศำสนิกชนในสังคมไทย เพราะว่ำพุทธศำสนิกชนเป็นสื่อกล่ำงที่สำคัญและมี อิทธิพลต่อคนไทยข่วพุทธ

2.2 ควรศึกษำกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ เช่น ผู้นำที่มีบทุภำพเด่น ๆ ในระดับประเทศ หรือผู้นำท้องถิ่น เพื่อจะได้ทรำบข้อมูลเกี่ยวกับบทุภำพในแนวลึกและเป็นกรยกย่องส่งเสริมใน ดำนการสวตมณต์ ว่ำการสวตมณต์มีส่วนในพัฒนำศักยภำพและทัศนคติของกลุ่มผู้นำหรือไม่

2.3 ควรศึกษำเกี่ยวกับทัศนคติควมคิดเห็นและควมศรัทธำของประชำชนที่มีต่อ การสวตมณต์ในสังคมไทยปัจจุบันในการสวตมณต์พระปริตรเพื่อจะได้ทรำบข้อมูลควมคิดเห็น

ความต้องการหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนหรือพุทธศาสนิกชนทั่ว ๆ ไปซึ่งจะมีผลดีต่อการนำข้อมูลมาเป็นแนวทางเพื่อจะได้พัฒนาเรื่องการสวดมนต์ต่อไป

2.4 ควรศึกษาเกี่ยวกับการสวดมนต์ของพุทธศาสนิกชนในสังคมไทยปัจจุบัน เพื่อจะได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมดังกล่าวว่ามีบทบาทต่อการสวดมนต์มากน้อยแค่ไหนอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2533-2534). อรรถกถาภาษาบาลี ฉบับมหา

จุฬาอรรถกถา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิญญาน.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลง

กรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.